

Засідання Робочої групи з розробки проекту Містобудівного кодексу України

28.11.2023

16:00

- Обговорення результатів міжнародного досвіду
- Презентація концепції проекту Містобудівного кодексу України
- Формування підгруп для роботи над концепцією

Формат заходу:

offline

(м. Київ,
вул. Б.Хмельницького, 17/52)

online
(ZOOM)

Комітет Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування

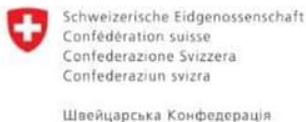

Рефлексія №21

28.12.2023

Наталія Кондель-Пермінова,
кандидат архітектури,
Інститут проблем сучасного мистецтва НАМ України

За підтримки Німеччини | Швейцарії

Подяка ініціаторам та організаторам процесу

Комітету ВР України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (рішення від 15.03.2023), народним депутатам України.

Подяка партнерам

Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH – за багаторічну підтримку і співпрацю стосовно інтегрованого розвитку міст в Україні

та United States Agency for International Development (USAID)

ПОДЯКА учасникам Робочої групи та всім, хто здійснює модерацію, переклад і технічний супровід

Подяка ВСІМ за щирість, зацікавленість, бажання створити інше, краще майбутнє

I. Самовизначення Робочої групи

1. Основні завдання
 2. Основна ідея Кодексу
 3. Права та обов'язки
- кожного
з учасників
містобудівного
процесу

Основні завдання

- ✓ орієнтація на кращі європейські практики (вступ України до ЄС);
- ✓ систематизація законодавчих актів, підготовка єдиного кодифікованого акту, який включає в себе закони України, що стосуються сфери містобудування;
- ✓ справедливий баланс інтересів між всіма суб'єктами містобудування;
- ✓ розвиток містобудування в процесах відновлення України для створення безпечних, функціональних, стійких, екологічних та естетичних міст і селищ

Основна ідея Кодексу

КОДЕКС

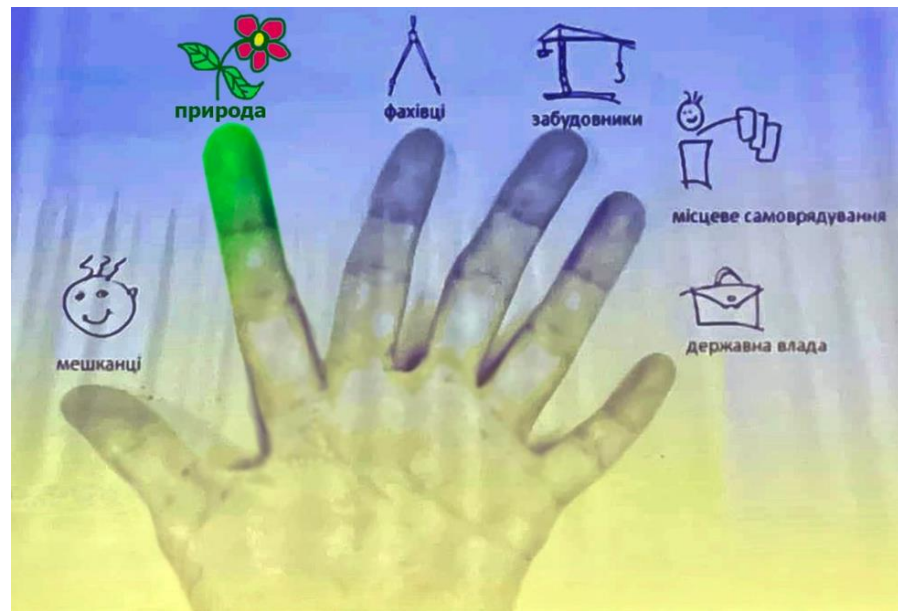
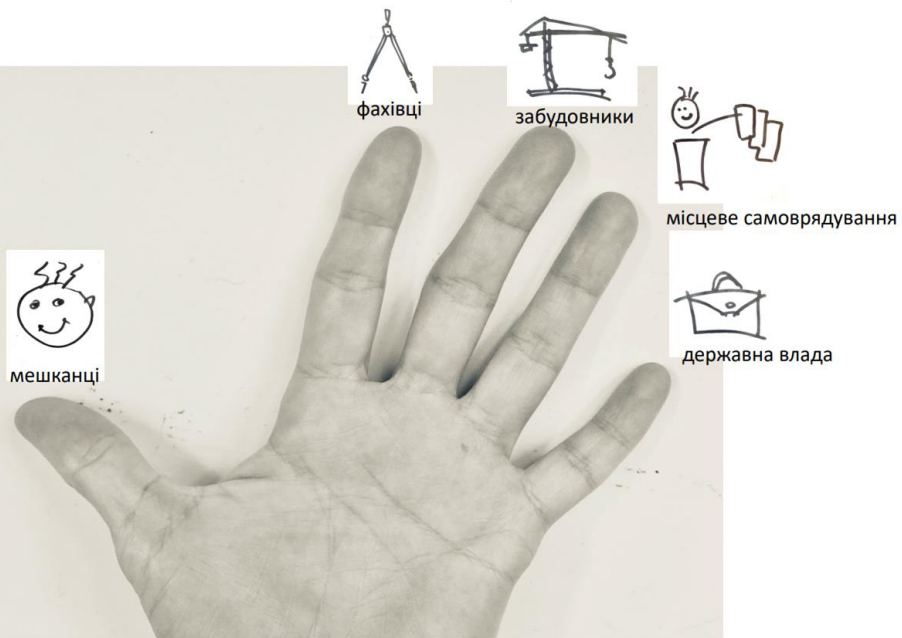
- **ПРАВОВІ НОРМИ,
ОБ'ЄДНАНІ ЄДИНОЮ
КОНЦЕПЦІЄЮ**
- **СИСТЕМАТИЗОВАНИЙ
ДОКУМЕНТ**
- **РЕГУЛЮЄ СФЕРУ
СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН**

Основна ідея Кодексу

ТРАДИЦІЙНІ ПЕРЕДУМОВИ КОДИФІКАЦІЇ

Основна ідея Кодексу

Основна ідея Кодексу

- **В основі — людина** / мешканець / член громади у різних суспільних зрізах Кожен з нас — МЕШКАНЕЦЬ.
- **Створення** безпечного, комфортного для людини **життєвого середовища** (зі збереженням культурної спадщини), створення умов для самореалізації кожної людини, консолідації суспільства, ефективного розвитку країни.
- Кодекс має **об'єднати** всю містобудівну сферу, бути простим у застосуванні і доступним для всіх.

Основна ідея Кодексу

- Це має бути **Кодекс життя міста/селища...**, в якому враховуються інтереси майбутніх поколінь.
- **Баланс** інтересів, прав і обов'язків всіх учасників містобудівного процесу.
- **Подолання рудиментів** радянського законодавства, запровадження сучасних правових титулів та інструментів.
- Єдині прозорі і зрозумілі **для всіх** правила.

КОДЕКС стосується саме правових відносин

(хто, кому і що зобов'язаний, хто і на що має право...)

**МБ Кодекс як суспільний договір на основі розуміння
"благо для всіх"**

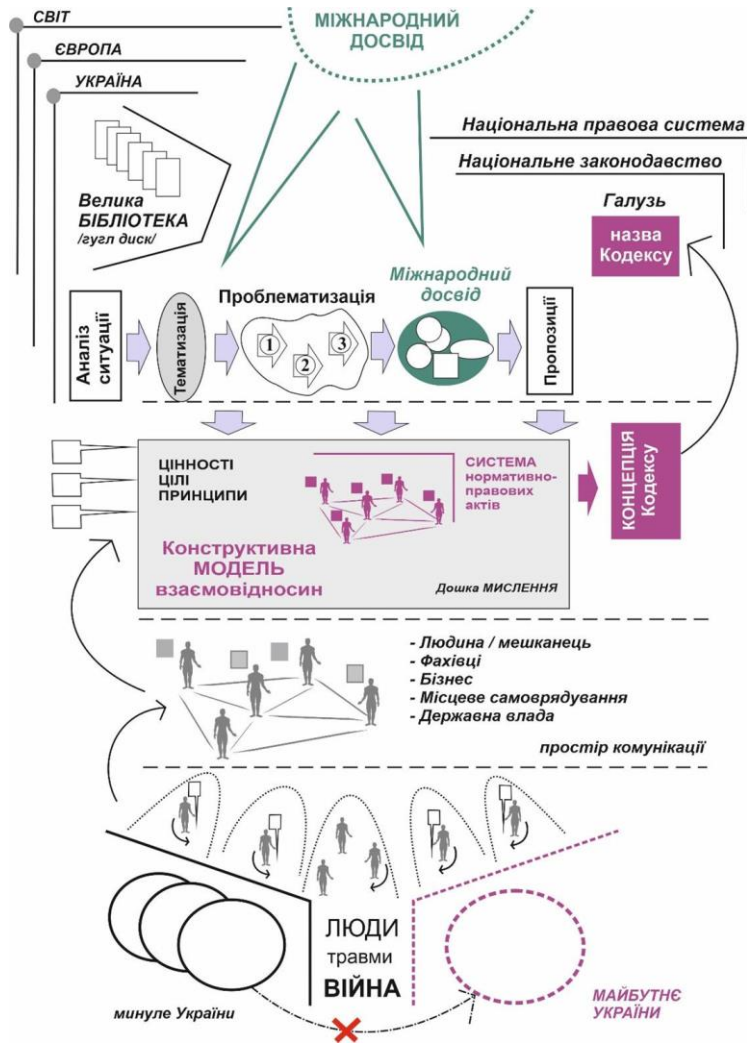
Права та обов'язки кожного з учасників містобудівного процесу

- Чітке визначення й розмежування прав та обов'язків між різними суб'єктами містобудівного процесу.
- Дієвий механізм притягнення до відповідальності тих, хто їх порушує.
- Право на інформацію про всі процеси, від планування до будівництва й експлуатації.
- Для кожної з груп — право на участь у прийнятті рішень, у т. ч. через інструменти електронної демократії.
- Право на повагу до власності всіх, хто володіє майном в межах певної території, право на відшкодування збитків і участь у вигодах.

Права та обов'язки кожного з учасників містобудівного процесу

- Відсутність монополії на прийняття рішень однією з груп.
- Права та відповідальність мають знаходитися в балансі (не має бути: обмежені права і підвищена відповідальність).
- Збалансоване врегулювання прав і обов'язків всіх сторін.
- Баланс приватного і публічного.
- Права і обов'язки — з розумінням і врахуванням інтересів всіх груп. Образність законів, написання їх простою мовою з використанням графічних символів для чіткого розуміння всіма прав і обов'язків кожного

II. Загальна конструкція процесу діяльності Робочої групи

III. Міжнародний досвід. Підведення підсумків

1. Розробка Кодексу як частина шляху Євроінтеграції
2. Перелік заходів за участі міжнародних експертів
3. Основні тези міжнародного досвіду

Розробка Кодексу як частина шляху Євроінтеграції

Brussels, 8.11.2023
SWD(2023) 699 final

COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT

Ukraine 2023 Report

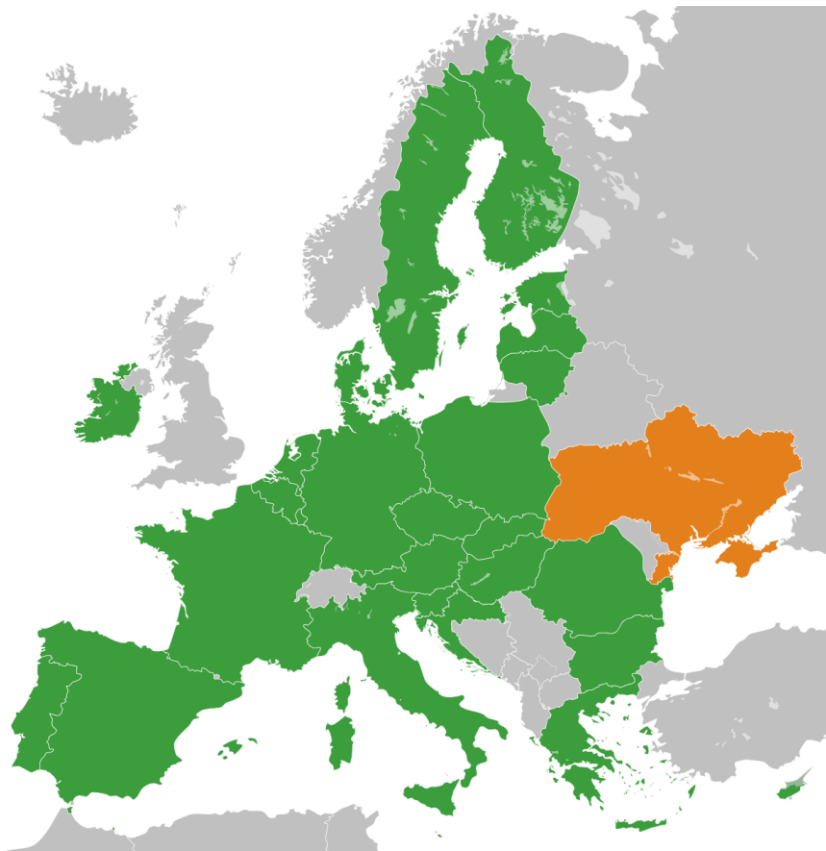
Accompanying the document

Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the
European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions

2023 Communication on EU Enlargement policy

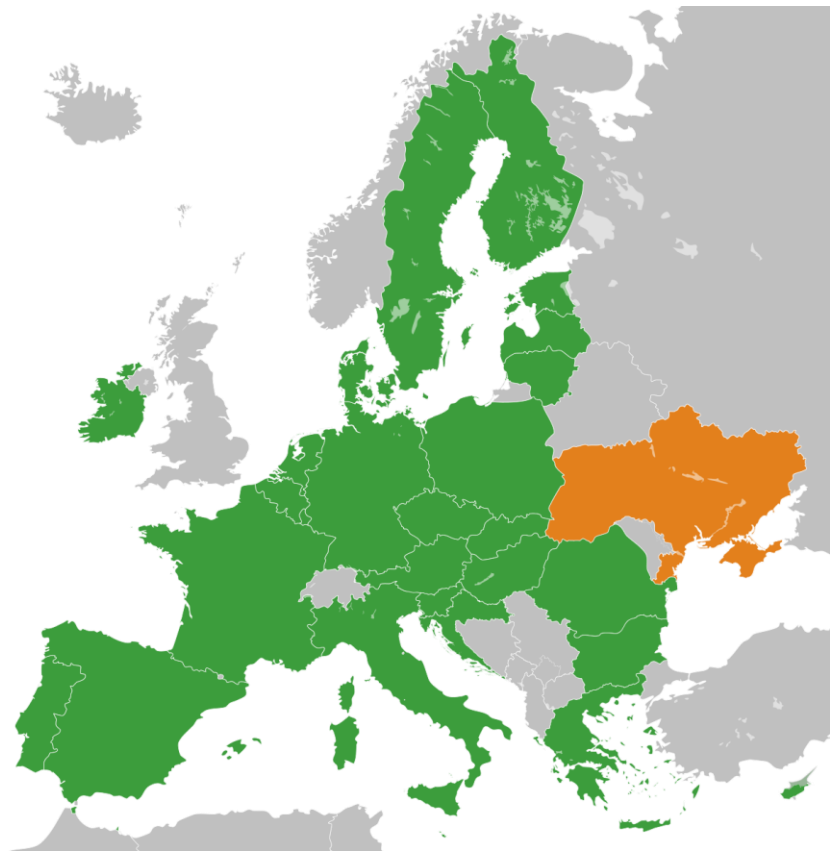
In institutional terms, the Ministry of Restoration was set up to merge previous infrastructure and regional development ministries. As a way forward, the new office should synergise both portfolios and organise resources accordingly, including via the Agency of Restoration, with a view to stimulate locally driven recovery and reconstruction. This will also require more systematic involvement of local authorities and associations in policy design and implementation, based on a formally embedded coordination mechanism. The Congress of Local and Regional Authorities, with its permanent office, is an advisory body under the President of Ukraine that has no such mandate established by law. Ukraine should refrain from enacting the law on urban planning in its current form as it creates integrity risks resulting from delegating excessive control powers in urban planning control from public to private entities, and leads to the disempowerment of local authorities in this sphere.

Fiscal decentralisation was maintained, with 64% of personal income tax (PIT), and PIT from the military staff allocated to municipalities in 2023. In parallel, certain local subsidies for delegated tasks decreased, and centrally established exemptions in local taxes were not compensated. The solid local fiscal base therefore needs to be ensured to avoid a disproportionate financial vulnerability of municipalities. This can be done through a fair distribution of PIT to municipalities where the taxpayers actually reside and a necessary extension of sources of local taxation.

Розробка Кодексу як частина шляху Євроінтеграції

- як ми самовизначаємося?
- якою є наша ціль?
- яка потрібна допомога?

Перелік експертів

07.09.2023 **СПАДЩИНА У ПОЛЬЩІ – ПОЛІТИКА І СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ**
МІХАЛ КРАСУЦЬКИЙ (Michał Krasucki)

14.09.2023 **УЧАСТЬ ГРОМАДСЬКОСТІ В МІСЬКОМУ ПЛАНУВАННІ. ДОСВІД ДАНІЇ**
ПЕДЕР НІЛЬСЕН (Peder Nielsen)

21.09.2023 **МІСЬКЕ ПЛАНУВАННЯ ТА РОЗВИТОК. ДОСВІД США (на прикладі м. Філадельфія)**
ЕРНЕСТ ЛЕОНАРДО (Ernest J. Leonardo)

28.09.2023 **МІСЬКЕ ПЛАНУВАННЯ ТА РОЗВИТОК. ДОСВІД ВЕЛИКОБРИТАНІЇ**
ЛАУРА АЛЬВАРЕЗ (Laura B. Alvarez)

05.10.2023 **МІСЬКЕ ПЛАНУВАННЯ ТА РОЗВИТОК. ДОСВІД ШВЕЦІЇ**
П'ЄР-МІКАЕЛЬ САЛЬСТРОМ (Pehr-Mikael Sällström)

09.10.2023 **МІСЬКЕ ПЛАНУВАННЯ ТА РОЗВИТОК. ДОСВІД ФЕДЕРАТИВНОЇ РЕСПУБЛІКИ НІМЕЧЧИНА**
ЯНОШ БРЕНЕР (JÁNOS BRENNER)

19.10.2023 **МІСЬКЕ ПЛАНУВАННЯ ТА РОЗВИТОК. ДОСВІД ЛИТВИ**
РУТА ЛЕЙТАНАНТЕ (Ruta Leitanaite)
МІНДАУГАС ПАКАЛНІС (Mindaugas Pakalnis)

26.10.2023 **ІНСТИТУТ ГОЛОВНИХ АРХІТЕКТОРІВ У КРАЇНАХ ЄВРОПИ**
ЖОАО БЕНТУ (JOÃO MARIA DOS SANTOS FERREIRA BENTO)

02.11.2023 **МІСЬКЕ ПЛАНУВАННЯ І МІСТОБУДУВАННЯ В АВСТРІЇ**
ГЕРХАРДТ ХАУЗЕР (Gerhard Hauser)

09.11.2023 **МІСЬКЕ ПЛАНУВАННЯ ТА РОЗВИТОК. ДОСВІД ПОЛЬЩІ**
МАРІУШ ЧИСЛО (Mariusz Ścisło)

16.11.2023 **ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ. ДОСВІД ІЗРАЇЛЮ**
АРКАДІЙ ЗАБОКЛИЦЬКИЙ (Arkady Zablokitsky)

23.11.2023 **ОГЛЯД ПУБЛІЧНОГО БУДІВЕЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ФРН. СУДОВА ПРАКТИКА**
ЙОРГ ПУДЕЛЬКА (Jörg Pudelka)

Основні тези міжнародного досвіду

“Мислити глобально, а діяти локально”

Основні тези міжнародного досвіду

- ЛЮДИНОЦЕНТРИЧНІСТЬ.

Повага до людської особистості та її прав на здорове життєве середовище, обов'язковим елементом якого є збереження природного довкілля та культурної спадщини (не тільки окремих об'єктів, але й загалом контексту — історичного середовища)

Основні тези міжнародного досвіду

- БАЛАНС ІНТЕРЕСІВ

Збалансування інтересів всіх стейкхолдерів і партнерства керівників органів влади різних рівнів (публічно-приватне партнерство)

Основні тези міжнародного досвіду

- СУБ'ЄКТНІСТЬ ГРОМАДСЬКОСТІ

та надання їй прав участі у розробці містобудівної документації, в обговоренні проєктів забудови, у внесенні пропозицій, забезпечення доступу до містобудівної документації

Основні тези міжнародного досвіду

- СИСТЕМНИЙ ПІДХІД

до використання території, до узгодження різних інтересів на певній території, що інтегрується у просторове планування. Сфера просторового планування та сфера будівництва — елементи більш широкого контексту суспільних відносин

Основні тези міжнародного досвіду

- РОЗДІЛЕННЯ НАПРЯМІВ - ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ
БУДІВНИЦТВО

Розділення напрямів зі своєю регламентацією:
ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ і БУДІВНИЦТВО / Досвід
Польщі

Основні тези міжнародного досвіду

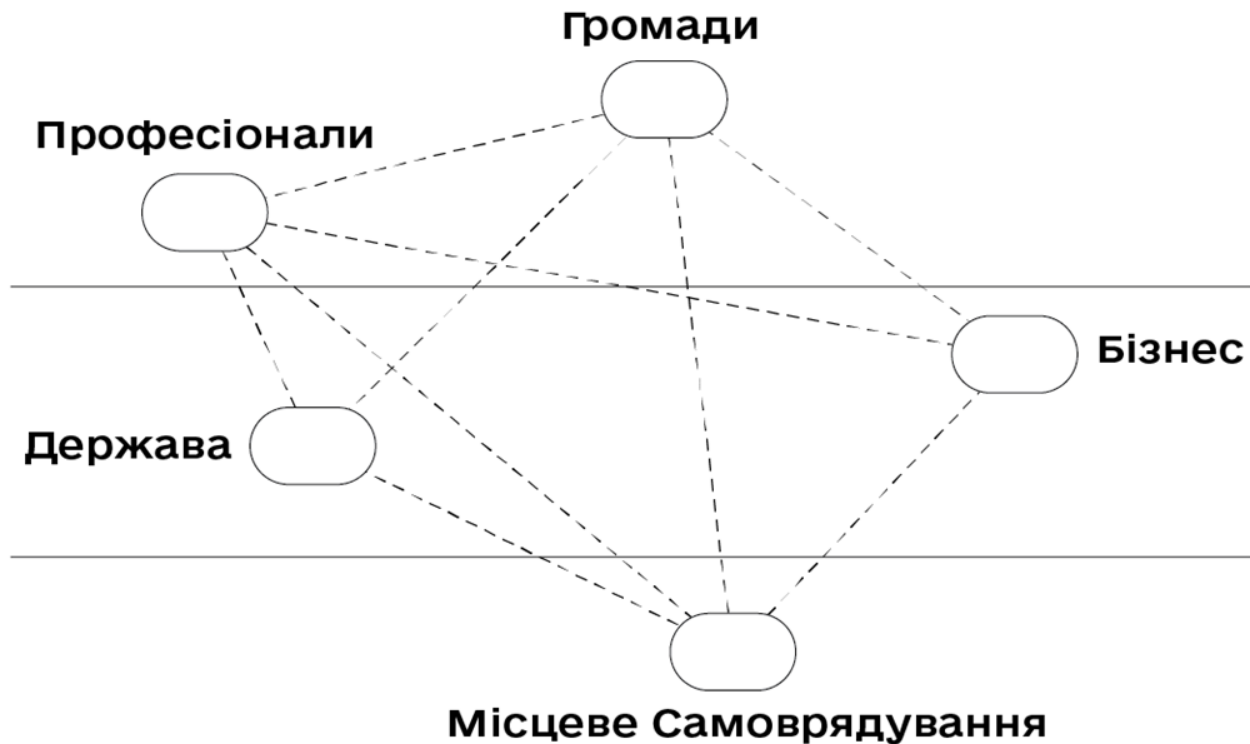
- СТИМУЛЮВАННЯ І ЗАОХОЧЕННЯ.

Інший підхід у порівнянні із заборonoю та жорстким регламентом. Крок до нового підходу до врегулювання відносин у місті і формування міського середовища

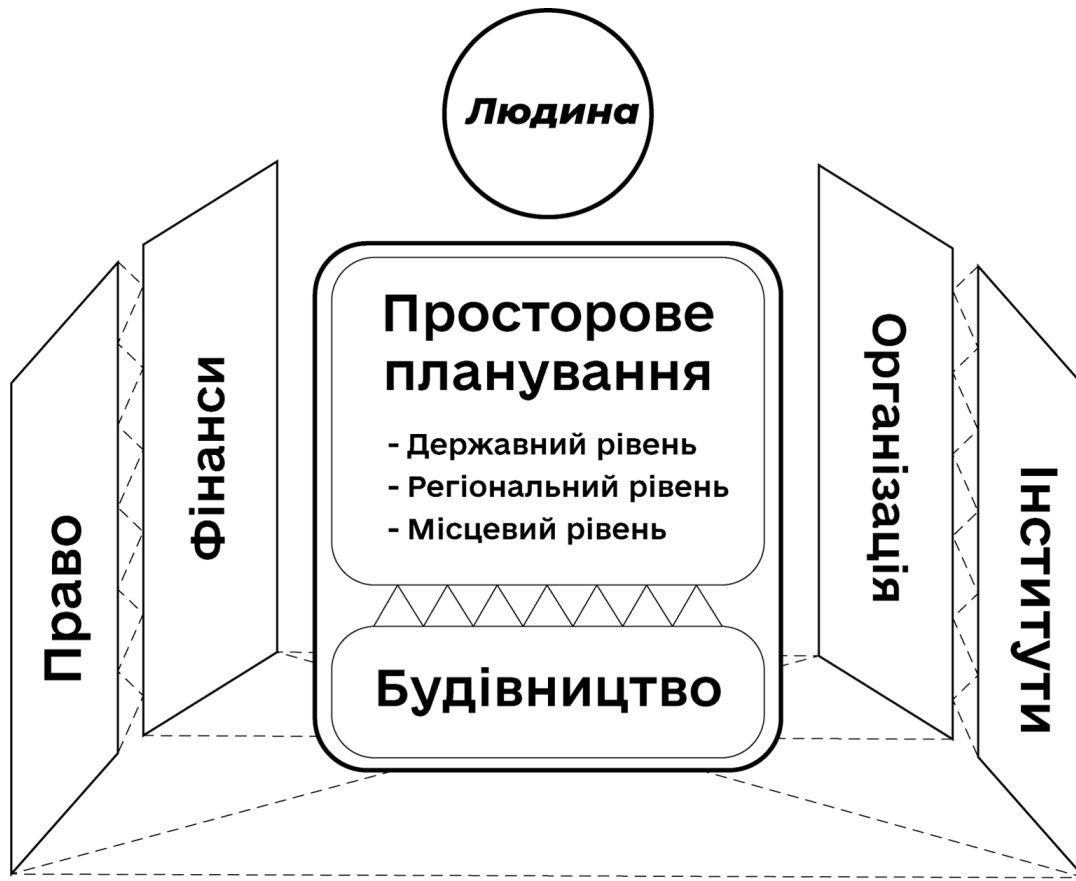
Підсумки міжнародного досвіду

Основні стейкхолдери містобудівного процесу

Структура підсумків міжнародного досвіду

ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ & БУДІВНИЦТВО

● **ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ**

Модель децентралізації

Просторове планування є засобом вирішення і побудови соціальних зв'язків

- Передача прав і відповідальності органам місцевого самоврядування (місто саме планує себе)
- Введення регіональних/місцевих правил забудови для поглиблення децентралізації та адаптації планування до місцевих потреб.
- Впровадження автоматизованої системи доступу до містобудівної документації, а також — прав і обмежень, аналогічно містобудівному кадастру

● **БУДІВНИЦТВО**

Практична організація технічного регулювання (відповідність регламентним вимогам, вимогам безпеки тощо)

ПРАВОВІ засади

- Принципи правового регулювання в сфері просторового планування та будівництва
- Права, обов'язки, відповідальність всіх сторін
- Система публічного будівельного права
- Публічно-будівельні правовідносини
- Суб'єкти публічно-будівельних правовідносин
- Інструменти діяльності адміністративних органів у публічних правових відносинах
- Фінансове право

ОРГАНІЗАЦІЙНІ засади

ОРГАНІЗАЦІЯ, КЕРІВНИЦТВО, УПРАВЛІННЯ

Організаційні структури різних рівнів, що сприяють процесам просторового планування та будівництва, збереження культурної спадщини та природного довкілля

/Приклад/ **Польща**: структура Архітектурно-будівельного управління;

- структура Будівельного нагляду;
- структура Управління культурною спадщиною

ІНСТИТУЦІЙНІ засади

- Інститут головного архітектора / держави, регіону, міста
- Інститут головного консерватора(?) / **Польща**
- Інститут саморегульованих професійних організацій
- Інститути громадського планування та громадської участі
- Науково-дослідницькі, навчальні професійні, просвітницькі інституції
- Інституції підвищення кваліфікації, ліцензування
- Архівні інституції (Страховий фонд документації)
- Інститут страхування
- Інституції захисту людей / Служба тилу — **Ізраїль**; ДСНС — Україна

ФІНАНСОВІ засади

- Страхування проєктних і будівельних робіт на всіх рівнях
- Публічні закупівлі
- Ціноутворення
- Компенсації

IV. ВИСНОВКИ

- **Вступ України до Європейського Союзу**, виконання зобов'язань у сфері просторового планування і будівництва
- **Реалізація політики**, яку проводить Рада Європи по збереженню різноманіття у всіх формах (природного, культурного, мовного, релігійного)
- **Виклики війни**: як зберегти наші міста? Максимум повноважень — органам місцевого самоврядування, надання широкого поля можливостей для індивідуальних проявів у розвитку кожного міста.

- **Децентралізація і субсидіарність.** Ми маємо завершити децентралізацію, яка у нас відбулася на територіальному рівні, а в містобудуванні є незавершеною
- **Суб'єктність громадськості** та примноження своєрідності наших міст — збереження *genius loci* та пошук сучасних форм, в яких би відтворювалися унікальні особливості кожного міста
- **Партнерські відносини** між органами державної влади, місцевого самоврядування, професіоналами, бізнесом, громадами

- **Дієвість та конструктивна взаємодія** на трьох рівнях — національному, регіональному та місцевому
- **Перевага місцевої політики** у плануванні з обов'язковим дотриманням державних стратегічних цілей
- Увага до **місцевих правил** забудови з детально опрацьованим колом аспектів. Це мають бути дієві правила і обмеження щодо дій в міському середовищі, зрозумілі та доступні для всіх

- Опрацювання **правових засад** публічно-будівельних правовідносин
- Опрацювання **організаційних структур** різних рівнів, що сприяють процесам просторового планування та будівництва
- Посилення /переформатування/ існуючих та створення нових **інституцій**
- Опрацювання **фінансових засад** / страхування, ціноутворення, публічні закупівлі

Дякую за увагу!